



Europees Economisch en Sociaal Comité

Gemeenschappelijk landbouwbeleid

Voorwaardelijke steun voor landbouwhervormingsvoorstellen van commissaris Ciolos

Het EESC heeft met belangstelling kennisgenomen van de wetgevingsvoorstellen van de Europese Commissie over het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB), dat dit jaar vijftig jaar bestaat, en vastgesteld dat rekening is gehouden met sommige – maar lang niet alle – aanbevelingen die het in eerdere adviezen heeft geformuleerd. Vooral heeft het EESC er herhaaldelijk op gewezen dat het toekomstige GLB onmiskenbaar gericht moet zijn op de bescherming van het Europese landbouwmodel, dat gestoeld is op de beginselen van voedselsoevereiniteit en duurzaamheid en moet uitgaan van de reële behoeften van landbouwers en consumenten.

Het EESC benadrukt dat het Europese landbouwmodel niet op kan tegen de prijzen en voorwaarden op de wereldmarkt, het kost geld. Wat betreft de inspanningen van de Commissie om een nieuw partnerschap tussen Europa en zijn boeren tot stand te brengen is het EESC van mening dat de voorstellen weliswaar de juiste insteek hebben, maar dat op een aantal punten nog belangrijke verbeteringen kunnen worden aangebracht.

Een positief aspect van de door de Commissie voorgestelde nieuwe hervorming is dat wordt getracht de verschillen tussen de lidstaten op het gebied van de mate van steun die boeren ontvangen, weg te werken. Ten aanzien van de herverdeling van financiële middelen tussen de lidstaten moet het toekomstige GLB, gezien de landbouwdiversiteit in de EU, in het teken staan van begrippen als evenwicht, billijkheid en pragmatisme.

Vergroening van het GLB

Ter versterking van hun plattelandsontwikkelingsbeleid wordt de lidstaten de optie geboden om middelen van hun budget voor rechtstreekse betalingen (eerste pijler) over te hevelen naar hun budget voor plattelandsontwikkeling (tweede pijler). Tegelijk moeten lidstaten waarin de rechtstreekse steun minder dan 90% van het Europees gemiddelde bedraagt, toestemming krijgen om middelen uit hun budget voor plattelandsontwikkeling

over te hevelen naar hun budget voor rechtstreekse betalingen. Dergelijke keuzes moeten, binnen bepaalde grenzen, eenmalig en voor de gehele looptijd van deze verordening worden gemaakt. Voorts verzoekt het EESC de Commissie om de flexibiliteit voor het overhevelen van fondsen van de tweede naar de eerste pijler te verhogen van 5% naar 10%.

De vergroeningscomponent van de eerste pijler is een manier om een groter en duidelijker verband te leggen tussen rechtstreekse betalingen en de collectieve milieugoederen die door de landbouw worden geleverd. Behoud van biodiversiteit is niet alleen om ethische en morele redenen, maar ook uit strategische overwegingen op lange termijn een essentiële taak. Er zijn genoeg economische redenen om sneller en doeltreffender op te treden.

Binnen de tweede pijler zou aandacht moeten worden besteed aan het enorme probleem van droogte, bodemerosie en woestijnvorming in de zuidelijke en mediterrane regio's van de EU; het EESC raadt aan om hiertegen speciale actie te ondernemen. Tegelijkertijd dient rekening te worden gehouden met de extra kosten die in de noordelijke lidstaten van de EU moeten worden opgebracht om landbouwgronden te ontwateren.

Marktoverwegingen

Het EESC herinnert de Commissie, het Parlement en de Raad eraan dat er gezien de extreme prijsschommelingen van de laatste jaren behoefte is aan efficiëntere instrumenten voor marktbeheer. Het pleit voor een betere coördinatie van vraag en aanbod en voor een evenwichtiger machtsverdeling in de voedselvoorzieningsketen. Volgens de Verdragen is een van de doelstellingen van het GLB de markt te stabiliseren. Stabiele markten zijn belangrijk. Het EESC vindt dan ook dat de marktinstrumenten veel ambitieuzer zouden mogen zijn, om sterke prijsschommelingen tegen te gaan.

Omdat in de EU-27 slechts 15 winkelketens al 77% van de levensmiddelenmarkt controleren, moet naar een evenwichtig marktaanbod worden gestreefd, dat een tegenwicht vormt tegen de marktmacht van distributeurs. Ook dient te worden bekeken of dominante machtsposities en dubieuze contractvoorwaarden met alleen het mededingingsrecht kunnen worden tegengegaan.

Het is van essentieel belang dat de positie van landbouwers en hun organisaties in de voedselvoorzieningsketen wordt versterkt om betere marktopbrengsten te garanderen. Het EESC constateert tot zijn genoegen dat het aantal producten dat door producentenorganisaties, hun verenigingen en brancheorganisaties wordt erkend, wordt uitgebreid. Het is eveneens van het allergrootste belang dat de EU-mededingingsregels worden aangepast om ervoor te zorgen dat producentenorganisaties en coöperaties hun marktposities kunnen versterken. Om de marktmacht van de landbouwers binnen de productieketens te versterken acht het EESC het tevens noodzakelijk de nodige voorwaarden te creëren voor de ontwikkeling van korte ketens die rechtstreeks door de landbouwers beheerd worden.

Het EESC vindt dat het GLB bij uitstek een instrument moet zijn om een brug te slaan naar de consument door relevante informatie te verstrekken over het productieproces en de waardeketen van voedingsmiddelen. Daarbij moeten traceerbaarheid en transparantie vooropstaan, omdat de consument de beste bondgenoot kan zijn van een meer duurzame, milieuvriendelijke Europese landbouwproductie die betere banen oplevert.